

ZKUŠENOSTI Z TÝLOVÉHO ZABEZPEČENÍ PŘI CVIČENÍCH

V článku chceme zobecnit některé zkušenosti z týlového zabezpečení vojsk v soudobých operacích. Zvláště pak poukázat na to, jak změny ve vedení operací ovlivní přijaté rozhodnutí rozvinování nejdůležitějších prvků týlu — předsunutých frontových základů a jejich oddělení a také přijatý systém zásobování vojsk.

Základním operačně týlovým požadavkem je, že přísun plánujeme a uskutečňujeme s přihlédnutím ke konkrétním podmínkám vedení útočných operací. Rozhodující vliv na konkrétní organizaci přísunu mají charakteristické rysy soudobých operací: vedení operace s jadernými zbraněmi nebo bez nich, cíle, úkoly a rozmach operace (zejména tempo operace), bojová sestava vojsk, činnost vojsk na samostatných směrech, nepřetržitost vedení operací apod.

Přísun materiálu v ČSLA má tyto zásobovací etapy: stacionární sklady rozmístěné na teritoriu (nebo jiné vyčleněné zdroje) — předsunuté frontové základny, armádní leteckou základnu, raketové technické základny, nemocniční základny — oddělení předsunutých frontových základů — pohyblivé armádní základny — divizní sklady — plukovní sklady — výdejný praporu — spotřebitel (voják, zbraň, vozidlo).

Základní způsob přísunu v ČSLA spočívá v tom, že nadřízený náčelník týlu realizuje svými dopravními prostředky přepravu materiálu k podřízeným. Tento způsob přísunu uplatňujeme při zásobování vševojskových armád, které působí na směru hlavního úderu, raketového vojska a dě-

lostřelectva, divizi v hloubce nepříteli ap. Kromě tohoto základního způsobu přísunu existují další tři způsoby a to: odběr vlastními dopravními prostředky, vynechání jednoho nebo více zásobovacích stupňů a kombinovaný způsob přísunu.

Materiál přísunujeme na základě rozhodnutí zástupce velitele pro týl v souladu s rozhodnutím velitele. Na operačním stupni zástupce velitele pro týl určuje systém organizace přísunu na celou operaci a romě toho určuje i konkrétní organizaci přísunu na každý den.

Časté změny ve vedení bojových činností vojsk vyžadují, aby zástupce velitele pro týl, štáb týlu a náčelník správy vojenské dopravy včas a rozhodně reagovali na vzniklé situace. Náčelník správy vojenské dopravy a náčelník oddělení plánování přísunu a materiálního zabezpečení musí náčelníku týlu předkládat zdůvodněné návrhy konkrétní organizace přísunu materiálu na příští den. Tím se upřesní přijatý systém zásobování na celou operaci.

Uvedenou činnost je třeba nejen teoreticky ovládat, ale získávat i praktické zkušenosti. K tomu slouží velitelsko-štábní cvičení. Na těchto cvičeních vzniká mnohdy operačně týlová situace, kdy v důsledku nedodržení stanoveného tempa útočné operace (zvláště v prvních dnech vedení bojové činnosti) se nám nepodaří v plánované lhůtě přemístit pohyblivou armádní základnu na teritorium nepříteli. Pohyblivá armádní základna působí v takových případech delší dobu ve stejném prostoru. Analogicky i týly svazků jsou rozmístěny ve většině případech na vlastním území.

Jejich vzdálenosti od pohyblivé armádní základny podle zkušeností ze cvičení činí 10 až 40 km. Z frontových prostředků jsou v operační sestavě vojsk automobilní brigády. Jejich první sled je zpravidla rozmístěn do vzdálenosti 100 km a druhý sled do 180 km od státní hranice. Kromě toho se mohou v pásmu činnosti armády nacházet i další vyčleněné zdroje.

Při plánování týlového zabezpečení na příští den vystává otázka, která souvisí s určením optimální varianty organizace přísunu materiálu. Jsou možné čtyři varianty:

1. Frontové dopravní prostředky přisunují materiál do pohyblivé armádní základny a armádní do prostředků divizních skiádů.

2. Odběr armádními a divizními dopravními prostředky. Tuto variantu využíváme na pasivních úsecích fronty, se stabilnějším rozmístěním prvků týlu a trvalejším využíváním komunikací. V případě, kdy pohyblivá armádní základna je rozmístěna na vlastním území, jsou pro její uplatnění zvlášť výhodné podmínky, neboť v její bezprostřední blízkosti zpravidla jsou vyčleněné zdroje materiálu. Použití této varianty přispěje k snížení nejméně jedné překládky materiálu a proto je svým pojetím a podstatou racionálnější oproti první variantě.

3. Kombinace předcházejících dvou variant. Předpokládá využití v jednom úseku přísunu dopravních prostředků nadřazeného i podřazeného.

4. Vynecháme jeden nebo i více zásobovacích stupňů. Charakteristické pro tuto variantu je navážení munice frontovými (armádními) dopravními prostředky do palebného postavení dělostřelectva. V tomto případě vynecháváme tři (dva) zásobovací stupně.

Vyhodnocením předností variant organizace přísunu dospějeme k výběru takové varianty, při které se vynaloží k její realizaci nejmenší množství sil a prostředků a to jak dopravních, tak i mechanizačních určených k ložným pracem. Při jejím uplatnění by se měly v maximální míře vyčerpat zásoby materiálu v pohraničním prostoru, včetně vyvezených do určených železničních stanic. Těmto požadavkům nejlépe vyhovuje druhá varianta organizace přísunu, tj. odběr vlastními dopravními prostředky a to jak armádními, tak i divizními.

Při takto vzniklé operační situaci může vševojsková armáda přejít dočasně do obrany. Úsilí fronty se pak přenáší na

druhý směr. Na pasivním směru činnosti fronty dochází k snížení spotřeby některých druhů materiálu, zvláště pohonných hmot a maziv. Tím klesají i požadavky náčelníků druhů vojsk a služeb na přísun materiálu. K uhrazení spotřebovaného materiálu na tomto směru náčelník týlu — zástupce velitele fronty přijímá zpravidla rozhodnutí k organizaci přísunu a to odběrem vlastními dopravními prostředky.

Na změny v operační oblasti musí bezprostředně navazovat i změny v oblasti týlového zabezpečení. V období zahájení války jsou již automobilní brigády s naloženým materiálem na jednotlivých operačních směrech. Pak se přemísť část automobilních praporů na druhý směr a v původním směru ponecháme zbytek automobilních praporů, jejichž činnost bude zpravidla zaměřena na přísun materiálu k zabezpečení protiúderu vlastními vojsky. Tímto opatřením se mimo jiné urychlí začleňování automobilních praporů do vlastního dopravně zásobovacího procesu. Kromě manévru automobilními brigádami půjde i o manévry železničními transporty s vybranými druhy materiálu podle požadavků náčelníků druhů vojsk a služeb.

Opatření v oblasti týlového zabezpečení vojsk se mohou týkat i manévru některými prvky týlu ve prospěch rozvinované předsunuté frontové základny na druhém směru, jako např.:

- posílení pluku obsluhy mechanizačních prostředků ložných porcí,

- vyčlenění dalších pracovních sil pro ložné práce,

- posílení silniční pořádkové služby a prostředků pro ochranu a obranu prvků předsunuté frontové základny,

- zesílení orgánů vojenské dopravy pro vojenskou správu vykládacího prostoru a pro vojenskou správu vykládacích stanic,

- přenesení úsilí železničního vojska apod.

Je pravděpodobné, že budeme rozvíjet i více vykládacích stanic, než jsme původně plánovali. Opatření se proto musí týkat i některých otázek železničního zabezpečení Federálního ministerstva dopravy.

Přenesení úsilí týlu na druhý směr vyžaduje od náčelníka týlu — zástupce velitele fronty při přijímání rozhodnutí analýzu podloženou kalkulacemi a návrhy podřízených náčelníků služeb a štábu týlu. Dále je třeba organizovat součinnost s teritoriálními týlovými a dopravními orgány a hlavně s vševojskovým štábem

v otázkách zvýšeného požadavku na prostory rozmístění některých dalších prvků týlu. Kromě toho náčelník týlu frontu musí vždy předvídat možné změny v týlovém zabezpečení. Jakékoli změny v tak složitém systému jako je frontový týl vyžadují od náčelníka týlu jen nejcitlivější přístup a uvážlivost už také z toho důvodu, že jakýkoliv manévr poněkud stacionárnějšími prvky frontového týlu bude spojen s velkou organizační a realizátorskou činností týlových a dopravních orgánů.

Dalším závažným problémem je navážení materiálu do rozvíňovaného oddělení předsunuté frontové základny. V praxi cvičení se osvědčila součinnost oddělení plánování dopravy a materiálního zabezpečení štábu týlu frontu za účasti náčelníka tohoto oddělení, zástupce oddělení předsunuté frontové základny, automobilní skupiny správy vojenské dopravy, správy PHM a výzbrojní správy. Předmětem součinnosti jsou otázky:

- množství přisunovaného materiálu,
- časové lhůty příjezdů automobilních praporů do míst styků,
- organizace ložných prací při předávání materiálu,
- určení příslušných praporů k přisunu v závislosti na požadovaném druhu materiálu (tato otázka je důležitá v případě, když jde o automobilní prapory, které splnily plán prvního naložení),
- bojové zabezpečení automobilních praporů v prostoru oddělení,
- využití mechanizačních prostředků ložných prací,
- vytvoření podmínek pro operační skupinu vyčleněnou od automobilní brigády a vysílanou s časovým předstihem k velitelské oddělení předsunuté frontové základny apod.

Hlavním výsledkem součinnosti je především zdůvodněný návrh organizace přisunu materiálu, sladění časových lhůt rozvíňování oddělení předsunuté frontové základny s příjezdy automobilních praporů a vlastní předání materiálu, v některých případech přímo armádním dopravním prostředkům. Dalším úkolem součinnosti je sladit činnost všech orgánů, kteří se podílejí na přípravě materiálu a na vlastním přisunu. Tím se docílí zkrácení lhůt ložných prací, rychlejší předání materiálu armádnímu stupni, zefektivnění činnosti dopravních prostředků frontu a armády a celkové zrychlení materiálového toku zásob.

Množství navezeného materiálu do oddělení předsunuté frontové základny má podle obecně přijatých zásad zabezpečit bojovou činnost vševojenské armády na dva a v některých případech i na více dnů. Rozvíňuje se na území nepřítelů a podle zkušeností ze cvičení asi 40–60 km od státní hranice. Bude se tedy rozvíňovat v prostoru, ve kterém se vedly úporné boje. Z toho vyplývá, že prostor rozmístění může být rozbořen. Zejména budou narušeny komunikace a mosty. Nezbytnou podmínkou pro počáteční činnost oddělení předsunuté frontové základny je obnova komunikační sítě, udržování vybraných silnic v provozuschopném stavu a činnost silniční pořádkové služby.

Kromě tohoto základního úkolu bude dále třeba: podrobný průzkum pro rozmístění frontových skladů, radiální a chemický průzkum, terénní úpravy pro skladovací prostory frontových skladů, stanovení organizace ložných prací, ochranu a obranu skladů, vyčkávacích prostorů a prostorů soustředění po vyložení materiálu, průzkum vodních zdrojů a míst speciálních očíst, vytvoření systému spojení apod. Z výpočtu je zřejmé, že jde o taková opatření, jež umožní v maximální míře využít celé činnosti předsunuté frontové základny ve prospěch úplného a nepřetržitého materiálního zabezpečení vojsk. Jednou z možností je navážení takového množství materiálu, jež by umožňovalo plné a včasné materiální zabezpečení vojsk a navíc vytvořilo i předpoklady pro zabezpečení frontových svazků a útvarů.

Zásobování frontových svazků a útvarů v přípravě a průběhu vedení operace představuje pro týlové orgány a realizující složky složitý úkol. Složitost zásobování spočívá v tom, že:

- počet frontových svazků a útvarů dosahuje počtu několika set,
- působí v celé hloubce frontového týlového pásma,
- charakter jejich činnosti je různorodý,
- mají značně rozdílnou nomenklaturu přisunovaného materiálu,
- v důsledku nepravidelné spotřeby materiálu se nepravidelně zásobují.

Tyto skutečnosti ovlivňují nejen formy a metody doplňování spotřebovaného materiálu frontovými svazky a útvarů, ale ovlivňují i konkrétní organizační přisunu materiálu. Podle přijatých zásad se frontové svazky a útvary v podstatě zásobují prostřednictvím výdejních míst rozvíňo-

vaných uvnitř předsunutých frontových základen a jejich odděleních. Vystává však otázka jak doplňovat frontové svazky a útvary v případě, kdy se nepodaří ve stanovené lhůtě rozvinout předsunutou frontovou základnu a tím i plánované výdejní místo. Jednou z možností jak zásobovat frontové svazky a útvary je vyčlenění odpovídajících zdrojů materiálu na teritoriu, ze kterých mohou čerpat až do výše úhrady spotřebovaného materiálu. Další možností je zřizování výdejního místa silami a prostředky pluku obsluhy, frontových skladů a automobilních brigád v prostoru, ve kterém je větší část frontových svazků a útvarů. Pro zabezpečení této činnosti můžeme použít rotu obsluhy a prostředků frontových skladů z druhého položení oddělení předsunuté frontové základny.

S rozvinutím prvního položení oddělení předsunuté frontové základny se vytvoří příznivější podmínky nejen pro zásobování prvosledových vševojskových armád, ale i pro zásobování frontových svazků a útvarů cestou zřízení výdejního místa. Množství přisunovaného materiálu do výdejního místa je stanoveno denním plánem přísunu s podrobným určením jednotlivých příjemců. Materiál do výdejního místa přisunují automobilní brigády buď z prostoru jejich rozmístění (po splnění plánu prvního naložení), nebo z frontových skladů (při druhém koloběhu). Navážení materiálu do výdejního místa není však v prvním pořadí důležitosti. Realizuje se až po zabezpečení přísunu prvosledovým vševojskovým armádám, raketovému vojsku a dělostřelectvu.

Z toho je zřejmé, že zásobování frontových svazků a útvarů bude obtížné a proto musíme neustále hledat nové způsoby jak je včas, nepřetržitě a úplně zásobovat vším potřebným materiálem. Je možný např. způsob, že se do oddělení předsunuté frontové základny přisune větší množství materiálu, než odeberou armádní dopravní prostředky. Tím se také přiblíží zásoby materiálu bezprostředně za prvosledové vševojskové armády, zrychlí se začleňování automobilních brigád do realizace přísunu materiálu a členění se zásoby do hloubky ve frontovém týlovém pásmu.

Činnost oddělení předsunuté frontové základny ve prospěch zásobování frontových svazků a útvarů je časově omezená a nesmí mu zabránit v plnění hlavních úkolů tj. přemístění do nového prostoru a tam plní úkoly s převzetím, skladováním, ochranou a předáním materiálu armádním automobilním praporům. Tyto otázky musí náčelník štábu a náčelník vojenské dopravy pečlivě a rozvážně posuzovat a návrh náčelníku týlu frontu podat ve formě kalkulací nejen z hlediska objemu přisunovaného materiálu, ale především z hlediska prostorového a časového rozmístování prvků organizace týlu.

V průběhu vedení útočné operace bude podstatně klesat zásobování frontových svazů a útvarů cestou výdejních míst uvnitř předsunuté frontové základny, neboť převážná část bude působit v přední části frontového týlového pásma. Zvýšený význam nabude zásobování frontových svazů a útvarů prostřednictvím oddělení předsunutých frontových základen.

Přijetí optimální varianty organizace přísunu musí předcházet správné rozmístění prvků organizace týlu a podrobná analytická činnost podřízených náčelníků služeb, zvláště náčelníka vojenské dopravy a náčelníka oddělení plánování přísunu a materiálního zabezpečení štábu týlu, na základě které pak mohou předkládat náčelníku týlu frontu zdůvodněné návrhy. Jen tak se vytvoří předpoklady pro správné rozhodnutí náčelníka týlu frontu. Výsledkem této činnosti je úplné a nepřetržité materiální zabezpečení vojsk v operaci.